

หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น

หมวดวิชาสังคมศึกษา

พุทธศักราช ๒๕๒๐

DCID LIBRARY

0000032171

ค375.3

ด61514

ด.1

กระทรวงศึกษาธิการ

๑/๑๕๓๐๘ - ๑๕๓๐๐

๑๖๖๕.๓

๐.๖๑๖๖

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ วก. ๑๗๑/๒๕๒๐

เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น

หมวดวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๐

เพื่ออนุวัติให้สอดคล้องกับสภาพสังคมไทย และเพื่อฝึกฝนอบรมเยาวชนไทย ให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และวัฒนธรรม อันจำเป็นต่อการประกอบอาชีพ การศึกษา หาความรู้เพิ่มเติม และการดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข กระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศใช้หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น หมวดวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๐ ดังที่ปรากฏท้ายคำสั่งนี้ แทนหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น หมวดวิชาสังคมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๐๓ ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๒๐ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๒๐

(นายบุญโญ สาร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

วันที่	๑๖/๗/๒๕๒๐
ลงนาม	๑๖/๗/๒๕๒๐
เลขที่	๑๖๖๕.๓

หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๐

หมวดวิชาสังคมศึกษา

คำชี้แจง

หลักสูตรสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๐ เป็นหลักสูตรที่ปรับปรุงตามนโยบายของรัฐบาล โดยมุ่งพิจารณาที่ความเข้าใจและความเหมาะสม ดังนั้น ส่วนที่ตัดออกและเพิ่มเข้ามาใหม่จึงได้สัดส่วนกัน อนึ่งคณะกรรมการพยายามที่จะไม่ให้หลักสูตรใหม่นี้กระทบกระเทือนถึงการจัดเวลาเรียน ระเบียบการวัดผลและการใช้หนังสือเรียนมากนัก จึงมิได้เพิ่มเวลาเรียนสำหรับหมวดสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คงให้เรียน ๔ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ตามเดิม และพยายามให้ใช้แบบเรียนและหนังสือที่มีอยู่เดิมเป็นส่วนใหญ่ ส่วนเนื้อหาที่เพิ่มขึ้นใหม่ถึงแม้ว่าบางเรื่องและบางตอนจะไม่มีอยู่ในแบบเรียนของกรมวิชาการ แต่ก็มิอยู่ในแบบเรียนที่เอกชนจัดพิมพ์อยู่แล้ว อย่างไรก็ดีคณะกรรมการก็ยังได้จัดทำคู่มือครู หรือคู่มือหลักสูตร ซึ่งมีรายละเอียดของหลักสูตร การใช้หลักสูตร รวมทั้งเสนอแนะวิธีการสอนและการค้นหาแหล่งความรู้ประกอบการสอนอยู่ด้วยอย่างละเอียด ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุผลตามความมุ่งหมาย การใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๒๐ นี้ จึงควรใช้ควบคู่กับคู่มือครูดังกล่าว

การปรับปรุงหลักสูตรสังคมศึกษาของคณะกรรมการระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. โครงสร้างของหมวดวิชา ได้จัดแบ่งโครงสร้างของหมวดวิชาสังคมศึกษาออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ วิชาภูมิศาสตร์ ใช้เวลาเรียน ๑ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ วิชาประวัติศาสตร์ ใช้เวลาเรียน ๑ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมซึ่งรวมอยู่ในกลุ่มเดียวกันและจัดให้สอนเป็นหน่วย ใช้เวลาเรียน ๒ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ แบ่งออกเป็น ๔ หน่วย คือ หน่วยประชาธิปไตย หน่วยบทบาทและหน้าที่ของเรา หน่วยพระมหากษัตริย์ หน่วยชาติ หน่วยศาสนา หน่วยวัฒนธรรม หน่วยสหกรณ์และการปฏิรูปที่ดิน หน่วยการศึกษาเพื่ออาชีพ และหน่วยความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย

๒. รายละเอียดเนื้อหาวิชา คณะกรรมการได้ปรับปรุงเนื้อหาวิชาต่างๆ

[ข]

๒.๑ ภูมิศาสตร์ เพิ่มเนื้อหาวิชาเรื่องจังหวัดของข้าพเจ้า ประชากรศึกษา เรื่องของประเทศไทยที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ทวีปแอฟริกา และอเมริกาใต้ โดยสังเขป ความเจริญทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบัน แทนเนื้อหาวิชาที่ตัดออก คือ ระบบสุริยะ (ซึ่งมีเรียนอย่างละเอียดในหลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์) ลมที่มีอิทธิพลต่อภูมิภาคเอเชีย ประเทศบังกลาเทศและปากีสถาน เบลีอกโลก ประเทศอิตาลีและแคนาดา นอกจากนี้ยังได้ปรับปรุงเนื้อหาวิชาในบางเรื่อง แต่ยังมีคแบบเรียนเดิมเป็นส่วนใหญ่

๒.๒ ประวัติศาสตร์ คณะอนุกรรมการได้ปรับปรุงเนื้อหาในหลักสูตร ในขอบเขตของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๐ โดยจัดลำดับความสำคัญและความเหมาะสมของเนื้อหาเสียใหม่ ส่วนที่ซ้ำซ้อนก็ตัดออกไป ทั้งนี้เพื่อให้สามารถใช้แบบเรียนและหนังสือเรียนที่มีอยู่เดิมได้

๒.๓ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม คณะอนุกรรมการได้ปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรใหม่ โดยให้รวมเป็นกลุ่มเดียวกันและจัดเป็นหน่วยการสอนรวม ๔ หน่วย เนื้อหาของแต่ละหน่วยจะไม่แตกต่างไปจากหลักสูตรเดิมมากนัก เพียงแต่เพิ่มเนื้อหาบางตอนเท่านั้น บางเรื่องก็ได้ทำให้เด่นชัดยิ่งขึ้นโดยจัดเป็นหน่วยต่างหาก ได้แก่ หน่วยประชาธิปไตย หน่วยบทบาทและหน้าที่ของเรา หน่วยสหกรณ์และการปฏิบัติตน หน่วยพระมหากษัตริย์ หน่วยชาติ และหน่วยศาสนา ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรที่ได้วางไว้ และเพื่อความสะดวกต่อการเรียนการสอนด้วย

หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๐

หมวดวิชาสังคมศึกษา

เวลาเรียนสัปดาห์ละ ๔ ชั่วโมง

จุดประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองที่ดีตามระบอบการปกครองประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งจะนำไปสู่ความมั่นคงปลอดภัยของสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
๒. เพื่อให้มีความรักชาติไทย มีความสามัคคีในชาติ มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความซาบซึ้งในผลงานอันดีเด่นของคนไทย และรู้จักธำรงรักษาไว้ซึ่งเอกราช เอกสิทธิ์ วัฒนธรรม และประเพณีอันดีงามของชาติไทย ตลอดจนนิยมและใช้ผลิตผลของคนไทย
๓. เพื่อเสริมสร้างให้มีคุณธรรมประจำใจในการดำรงชีวิต และคุณสมบัติต่าง ๆ อันพึงประสงค์ของสังคมไทย
๔. เพื่อเสริมสร้างให้มีความสามารถและทักษะในการพัฒนา สร้างสรรค์ และแก้ปัญหาต่าง ๆ ในบ้านสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี โดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และคุณธรรมเป็นปัจจัยสำคัญ
๕. เพื่อสร้างเสริมบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ และความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว ในชุมชน ในสังคมภายในประเทศและในโลก

ภูมิศาสตร์

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้เกิดความรัก ความผูกพันกับท้องถิ่นของตน ตามสภาพทางภูมิศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม
๒. เพื่อให้เกิดความรักชาติ มีความภูมิใจที่เกิดเป็นคนไทยบนผืนแผ่นดินไทย รู้จักสภาพภูมิศาสตร์ของประเทศไทย ตลอดจนรู้จักทั้งหลักแหล่งเพื่อการดำรงชีวิต บนผืนแผ่นดินไทยอันอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากร
๓. เพื่อให้เข้าใจ และสามารถวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น ของประเทศในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม อันนำไปสู่การสร้างเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างพลเมืองในชาติ
๔. เพื่อให้ตระหนักในคุณค่า และมีความรับผิดชอบ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมที่ดีของท้องถิ่นและของประเทศ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ
๕. เพื่อให้เข้าใจถึงสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ อันมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ตลอดจนตระหนักถึงภัยธรรมชาติ ที่ทำลายทรัพย์สิน ผลิตผลและสิ่งแวดล้อม
๖. เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ เปรียบเทียบสภาพภูมิศาสตร์ของประเทศไทยกับต่างประเทศและความสัมพันธ์ระหว่างชาติ เพื่อความเข้าใจและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

เวลาเรียน สัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง

รายการสอน

ม.ศ. ๑	ม.ศ. ๒	ม.ศ. ๓
จังหวัดของข้าพเจ้า - ประวัติและความเป็นมา - ที่ตั้งและอาณาเขต - ภาวะเศรษฐกิจ - ทรัพยากร อาชีพ และสินค้าพื้นเมือง - การคมนาคม และการขนส่ง - ประชากร - บุคคลสำคัญในอดีต - ศิลปะ วัฒนธรรมและประเพณี - โบราณสถาน โบราณวัตถุ - สถานที่ท่องเที่ยว - การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในจังหวัด ภาคต่างๆ - ภาคเหนือ - ภาคกลาง - ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ - ภาคตะวันออกเฉียงใต้ - ภาคใต้	ประเทศไทย ก. การค้าและเศรษฐกิจ - สินค้าเข้า สินค้าออกที่สำคัญของประเทศ - สินค้าฟุ่มเฟือย - ตลาดการค้า - ดุลย์การค้า ข. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - ป่าไม้ - สัตว์ - น้ำ - ดิน - อากาศ - แร่ธาตุ - ประชากร ฯลฯ ทวีปเอเชีย ก. สภาพทั่วไปทางภูมิศาสตร์ของทวีปเอเชีย ข. ประเทศในภูมิภาคเอเชีย กำหนดให้เรียน เฉพาะประเทศต่อไปนี้ - สหพันธ์มาเลเซีย	ประเทศไทย การพัฒนาเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรม - อุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ - การเกษตร และการชลประทาน - ภาวะแรงงานในประเทศ ทวีปและประเทศต่างๆ ที่กำหนดให้เรียน ๑. ทวีปยุโรป ทวีปอเมริกาเหนือ และโอเชียเนีย เรียนเฉพาะประเทศต่อไปนี้ - สหราชอาณาจักร - ฝรั่งเศส - สาธารณรัฐเยอรมัน - สหภาพโซเวียตรัสเซีย - สหรัฐอเมริกา - ออสเตรเลีย - นิวซีแลนด์ ให้เรียนตามรายการต่อไปนี้ - สภาพทั่วๆ ไป

ม.ศ. ๑	ม.ศ. ๒	ม.ศ. ๓
ให้เรียนตามรายการต่อไปนี้ — อาณาเขตและจังหวัด — ลักษณะภูมิประเทศ — ลักษณะภูมิอากาศ — ทรัพยากร และอาชีพ — การคมนาคม และการขนส่ง — ศิลปะ วัฒนธรรมและประเพณี — อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อชีวิตและความเป็นอยู่ ประเทศไทย — ที่ตั้ง ขนาด และอาณาเขต — ลักษณะภูมิประเทศ — ลักษณะภูมิอากาศ — ทรัพยากรและอาชีพ — การคมนาคม และการขนส่ง — ประชากร — เมืองสำคัญ	— สาธารณรัฐสิงคโปร์ — สาธารณรัฐอินโดนีเซีย — สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ — สาธารณรัฐประชาชนจีน — ประเทศญี่ปุ่น — สาธารณรัฐศรีลังกา — สาธารณรัฐอินเดีย ให้เรียนตามรายการต่อไปนี้ — ลักษณะภูมิประเทศ — ลักษณะภูมิอากาศและอิทธิพลของลม — ภาวะเศรษฐกิจทรัพยากรและอาชีพ — การปกครอง — ประชากร — ความสัมพันธ์กับประเทศไทย ให้มีการอ่านและเขียนแผนที่ประกอบ	— ลักษณะภูมิประเทศ — ลักษณะภูมิอากาศและอิทธิพลของกระแสน้ำ — ภาวะเศรษฐกิจ ทรัพยากร และอาชีพ — ประชากร — ความสัมพันธ์กับประเทศไทย ๒. ทวีปแอฟริกาและทวีปอเมริกาใต้ให้เรียนตามรายการต่อไปนี้ — สภาพทั่วไป — ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ — ศึกษาเปรียบเทียบชีวิตความเป็นอยู่ ให้มีการอ่านและเขียนแผนที่ประกอบ

ประวัติศาสตร์

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้เกิดความรักชาติ รักผืนแผ่นดินไทย ภาคภูมิใจในความเป็นไทย เข้าใจ เหตุการณ์ผลงานและความคิดที่มีคุณค่าของบรรพบุรุษไทยเกี่ยวกับการสร้างชาติ ให้เป็นปึกแผ่น ตลอดจนสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณแห่งองค์พระประมุขแต่ละ สมัย ที่สามารถพัฒนาชาติให้อยู่รอดตลอดมาจนถึงปัจจุบัน
๒. เพื่อให้ตระหนักในความสำคัญ ภาคภูมิใจ และนิยมในเอกลักษณ์ของชาติไทย อันมีระบอบการปกครองที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมไทย ตลอดจนเห็นคุณค่าและรับผิดชอบในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ที่บรรพบุรุษไทยได้สะสมไว้
๓. เพื่อให้สามารถนำความรู้ทางประวัติศาสตร์มาใช้เป็นรากฐานในการพัฒนาตนเอง และสังคมในปัจจุบันและอนาคต ตลอดจนเป็นผู้มีวิจารณญาณอันสุขุมรอบคอบ สามารถแก้ปัญหาและตัดสินใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผลคุณธรรมและสันติวิธี
๔. เพื่อให้สามารถแสวงหาและวิเคราะห์ข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์ได้
๕. เพื่อให้มีความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศต่าง ๆ อันจะนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

เวลาเรียน

สัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง

รายการสอน

ม.ศ. ๑	ม.ศ. ๒	ม.ศ. ๓
๑. อาณาจักรน่านเจ้า และการอพยพมาตั้งอาณาจักรในแหลมทอง ๒. อาณาจักรสุโขทัย ให้เรียนตามหัวข้อต่อไปนี้ ๒.๑ การสถาปนาอาณาจักร ๒.๒ ความเจริญในท้องถิ่นต่าง ๆ - การปกครอง - เศรษฐกิจ - สังคมและการศึกษา - ศาสนา วัฒนธรรม - ศิลปะ วรรณกรรม ๒.๓ ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ ๓. ประวัติศาสตร์ประเทศเพื่อนบ้าน เรียนเฉพาะลาว เขมร พม่า มาเลเซีย และอินโดนีเซีย	๑. ประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยา ๑.๑ การสถาปนากรุงศรีอยุธยา ๑.๒ ความเจริญทางบ้านต่าง ๆ - การปกครอง - เศรษฐกิจ - สังคมและการศึกษา - ศาสนา วัฒนธรรม - ศิลปะ วรรณกรรม ๑.๓ ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ ๑.๓.๑ ความสัมพันธ์กับประเทศในเอเชีย ๑.๓.๒ ความสัมพันธ์กับ ประเทศในยุโรป	๑. เหตุการณ์สำคัญสมัยกรุงธนบุรี ๒. ประวัติศาสตร์สมัยรัตนโกสินทร์ ให้เรียนตามหัวข้อต่อไปนี้ ๒.๑ การสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ ๒.๒ ความเจริญทางบ้านต่าง ๆ - การปกครองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน - เศรษฐกิจ - สังคมและการศึกษา - ศาสนา วัฒนธรรม - ศิลปะ วรรณกรรม - ศิลปวัตถุที่สำคัญ - ขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของไทย ๓. ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ ๓.๑ การทูต การค้า การแลกเปลี่ยน

ม.ศ. ๑	ม.ศ. ๒	ม.ศ. ๓
ตามหัวข้อต่อไปนี้ - ประวัติความเป็นมา - ความเจริญทางวัฒนธรรมและสังคม - ความสัมพันธ์กับไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	๒. ประวัติศาสตร์ของ จีน ญี่ปุ่น และอินเดีย ให้เรียนตามหัวข้อต่อไปนี้ - ประวัติความเป็นมา - ความเจริญทางวัฒนธรรมและสังคม - ความสัมพันธ์กับไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	๓.๒ การเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ - สาเหตุของสงคราม - ประเทศที่เข้าร่วมสงคราม - การเข้าร่วมสงครามของไทย และผลที่ได้รับ - ผลของสงคราม

หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้มีความรักชาติ ภูมิใจในความเป็นไทย และสามารถปฏิบัติหน้าที่ในฐานะพลเมืองที่ดี เพื่อธำรงส่งเสริมความมั่นคงปลอดภัย และความเจริญของประเทศ
๒. เพื่อให้มีความศรัทธาและมีความเข้าใจที่ถูกต้องต่อศาสนา เป็นศาสนิกชนที่ดี สามารถนำหลักธรรมมาใช้ในการดำรงชีพให้ประสบความสุขสงบและความเจริญก้าวหน้าทั้งแก่ตนและส่วนรวม
๓. เพื่อให้มีความรักและเทิดทูนองค์พระมหากษัตริย์ ในฐานะเป็นประมุขของชาติ และเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนชาวไทย
๔. เพื่อให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องและมีศรัทธาต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทั้งสามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องและเหมาะสมกับสังคมไทย
๕. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและมีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมไทย และสามารถปฏิบัติตนเพื่อรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมไทยให้มีความเจริญก้าวหน้า เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทย
๖. เพื่อให้มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนทั้งในฐานะเอกัตบุคลและสมาชิกของครอบครัวและชุมชน ตลอดจนสามารถปฏิบัติตนเพื่อความสุขของตนและสังคม
๗. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาและอาชีพ อันจะช่วยให้ตนสามารถใช้การศึกษาพัฒนาตนเอง และรู้วิธีเลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตน ซึ่งเป็นการสร้างเสริมความมั่นคงและความก้าวหน้าของประเทศในทุกด้าน

๘. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและศรัทธาต่อการสหกรณ์และการปฏิรูปที่ดิน ในฐานะเป็นวิธีการที่จะช่วยพัฒนาประเทศไปสู่ระบบเศรษฐกิจที่มั่นคง และความ เป็นธรรมในสังคมส่วนรวมและมีทักษะพอสมควร
๙. เพื่อให้รู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ มีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์เพื่อ ปรับปรุงประสิทธิภาพของคน อันจะเป็นประโยชน์แก่สังคมไทยและโลก

เวลาเรียน สัปดาห์ละ ๒ ชั่วโมง

หน่วยประชาธิปไตย

ม.ศ. ๑	ม.ศ. ๒	ม.ศ. ๓
๑. สภาพ ปัญหา ความ ต้องการในการปกครอง	๑. สภาพ ปัญหา ความ ต้องการของการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย	๑. สภาพ ปัญหา ความ ต้องการของการปกครอง ทุกระดับ
๒. ความเป็นมาของการปก- ครอง	๒. หลักการและขั้นตอนของ การปกครองระบอบประ- ชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ของ ประเทศไทยในปัจจุบัน	๒. อำนาจอธิปไตย ในการ ปกครองประเทศ ๒.๑ อำนาจอธิปไตย ๒.๒ อำนาจบริหาร ๒.๓ อำนาจตุลาการ
๓. ความหมายและหลักการ ของ	๓. การปกครองตามหลัก พุทธศาสนา	๓. รัฐสภา และการเลือก ตั้ง
๓.๑ ระบอบประชาธิปไตย		
๓.๒ ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข		
๔. โครงสร้าง กลไก องค์ การ ของระบอบประชา- ธิปไตย	๔. ธรรมสำหรับการปก- ครอง ได้แก่ หิริ-โอต- ตปัปะ ฆราวาสธรรม	๔. การปกครอง และการ บริหารราชการ ใน ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น
๕. ธรรมสำหรับการปก- ครอง ได้แก่ สัปปริส ธรรม อปรีหานิยธรรม	๕. หน้าที่และสิทธิของบุคคล อาชีพสาขาต่างๆต่อการ ธำรงและส่งเสริมการปก ครองในระบอบประชา- ธิปไตย	๕. ศาลและกระบวนการยุติ ธรรม

ม.ศ. ๑	ม.ศ. ๒	ม.ศ. ๓
๖. การนำหลักประชาธิปไตยไปใช้ในชีวิตประจำวัน	๖. การนำหลักประชาธิปไตยไปใช้ในชีวิตประจำวัน 	๖. กัยพิบัติ ๕ ประการ และการแก้ปัญหาสังคม ด้วยกระบวนการประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ๗. การสร้างเสริมเจตคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ๘. กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายเลือกตั้งและกฎหมายการปกครอง ๙. ธรรมสำหรับการปกครอง ได้แก่ พรหมวิหาร ๔ สังคหวัตถุ ๔ ๑๐. การนำหลักประชาธิปไตยไปใช้ในชีวิตประจำวัน

หน่วยบทบาทและหน้าที่ของเรา

ม.ศ. ๑	ม.ศ. ๒	ม.ศ. ๓
๑. บทบาทและหน้าที่ต่อตัวเอง ๑.๑ ความหมายและเป้าหมายของชีวิต ๑.๒ คุณสมบัติของคนที่ได้แก่เบญจศีล-เบญจธรรม ๑.๓ หลักในการพัฒนาตนเอง ได้แก่ พละ ๕ ตอนที่ ๑ ๑.๔ ทางเสื่อมของชีวิต ได้แก่อบายมุข ๑.๕ กฎหมายที่ควรรู้ ๒. บทบาทและหน้าที่ต่อครอบครัว ๒.๑ ความหมายของครอบครัว ๒.๒ สภาพ ปัญหา และความต้องการระหว่าง พ่อแม่ ลูกหลาน	๑. บทบาทและหน้าที่ต่อตัวเอง ๑.๑ ธรรมของคนที่ได้แก่สัปปุริสธรรม ๑.๒ การควบคุมตัวเองในวัยรุ่น ๑.๓ หลักในการพัฒนาตนเอง ได้แก่ พละ ๕ ตอนที่ ๒ ๑.๔ กฎหมายที่ควรรู้ ๒. บทบาทและหน้าที่ต่อครอบครัว ๒.๑ สภาพ ปัญหา และความต้องการระหว่าง ญาติพี่น้อง ๒.๒ บทบาทและหน้าที่ของบุคคลในครอบครัวในฐานะญาติพี่น้อง	๑. บทบาทและหน้าที่ต่อตัวเอง ๑.๑ หลักในการพัฒนาตนเอง ได้แก่ พละ ๕ ตอนที่ ๓ ๑.๒ การใช้สันโดษเพื่อความสงบสุขของชีวิต ๑.๓ กฎหมายที่ควรรู้เกี่ยวกับตนเอง ๒. บทบาทและหน้าที่ต่อครอบครัว ๒.๑ สภาพ ปัญหา และความต้องการระหว่างสามี-ภรรยา ๒.๒ บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวในฐานะสามี-ภรรยา ๒.๓ การวางแผนชีวิตและครอบครัว

ม.ศ. ๑	ม.ศ. ๒	ม.ศ. ๓
๒.๓ บทบาทและหน้าที่ ของตนเองต่อบุคคล ในครอบครัว ใน ฐานะพ่อแม่ ลูก หลาน	๒.๓ ธรรมสำหรับครอบ ครัว ได้แก่ ความ สามัคคี ความเสีย สละ และความ ยุติธรรม	๒.๔ ธรรมสำหรับครอบ ครัว ได้แก่ ฆราวาส ธรรม ทิถธัมมิ- กัตถประโยชน์ ๒.๕ กฎหมายที่ควรรู้เกี่ยว กับครอบครัว
๒.๔ คุณธรรมสำหรับ ครอบครัว ได้แก่ ความกตัญญูกตเวที พรหมวิหาร ๔	๒.๔ กฎหมายที่ควรรู้ เกี่ยวกับ ครอบครัว ตอนที่ ๒ ๓. บทบาทและหน้าที่ต่อเพื่อน	๓. บทบาทและหน้าที่ต่อเพื่อน
๒.๕ กฎหมายที่ควรรู้ เกี่ยวกับครอบครัว	๓.๑ ธรรมเพื่อผูกน้ำใจ มิตร ได้แก่ สังค- หวัตถุ ๔	๓.๑ การผูกมิตรและจูง ใจคน ๓.๒ ศิลปะในการแก้ไข ข้อขัดแย้งระหว่าง เพื่อน
๓. บทบาทและหน้าที่ต่อเพื่อน	๓.๒ หลักในการคบเพื่อน	๓.๓ ความสามัคคีและ วิธีปฏิบัติตนเพื่อ เป็นกัลยาณมิตร
๓.๑ ความหมายของคำ ว่า “เพื่อน”	ค่างเพศโดยอาศัย ธรรม ได้แก่	
๓.๒ โครงสร้างในสังคม เพื่อน	ขันธ์-สโรจจะ หิริ- โอตตปปะ	๔. บทบาทและหน้าที่ต่อชุม- ชน
๓.๓ ลักษณะ ของเพื่อน ที่ดี และไม่ดี	๓.๓ วิธีคบมิตรตอนที่ ๒	๔.๑ สภาพ ปัญหา และ ความต้องการของ ชุมชน ระดับ ๓
๓.๔ หลักในการคบเพื่อน และวิธีปฏิบัติต่อ เพื่อน ได้แก่ สาราณียธรรม	๔. บทบาทและหน้าที่ต่อชุม ชน ๔.๑ สภาพ ปัญหา และ ความต้องการของ ชุมชน ระดับ ๒	๔.๒ บทบาทและหน้าที่ ของตนต่อชุมชน ตอนที่ ๓

ม.ศ. ๑	ม.ศ. ๒	ม.ศ. ๓
๔. บทบาทและหน้าที่ต่อชุมชน ๔.๑ ความหมายและระบบชุมชน ๔.๒ สภาพ ปัญหา และความต้องการของชุมชน ระดับ ๑ ๔.๓ บทบาทและหน้าที่ของตนเองต่อชุมชน ตอนที่ ๑ ๔.๔ คุณธรรมสำหรับชุมชน ได้แก่ ความเสียสละ การมีวินัย และความรับผิดชอบต่อสังคม ๔.๕ กฎหมายเกี่ยวกับชุมชนที่ควรรู้	๔.๒ บทบาทและหน้าที่ของตนเองต่อชุมชน ตอนที่ ๒ ๔.๓ ธรรมสำหรับชุมชน ได้แก่ ความเสียสละ วินัย และ ผิดชอบต่อ ๔.๔ ธรรมเกี่ยวกับ ๔.๕ กฎหมายเกี่ยวกับชุมชนที่ควรรู้	๔.๓ ธรรมสำหรับชุมชน ได้แก่ สัมปฤติธรรม ความเสียสละ ความสามัคคี การมีวินัย ๔.๔ การสร้างเสริมและรักษาความมั่นคงปลอดภัยในสังคม ด้วย อปรีหานิยธรรม ๔.๕ กฎหมายเกี่ยวกับชุมชน ตอนที่ ๓

หน่วยพระมหากษัตริย์

ม.ศ. ๑	ม.ศ. ๒	ม.ศ. ๓
๑. สภาพ ปัญหา ความต้องการของการธำรงรักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ ๒. ความหมายของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยในระบอบประชาธิปไตย ๓. ราชตระกูลของพระมหากษัตริย์องค์ปัจจุบัน ๔. ทศพิธราชธรรม ๕. พระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ไทย โดยเฉพาะองค์ปัจจุบัน ๖. ฐานะของพระมหากษัตริย์ตามรัฐธรรมนูญ ๗. หน้าที่ของพลเมืองต่อองค์พระมหากษัตริย์ และสถาบันพระมหากษัตริย์	๑. สภาพ ปัญหา ความต้องการของการธำรงรักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ ๒. ความเป็นมาของสถาบันพระมหากษัตริย์ ๓. พระมหากษัตริย์ไทยที่ได้รับการยกย่องเป็นมหาราช ๔. พระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ไทย ๕. ฐานะของพระมหากษัตริย์ในทางนิติราชประเพณี ๖. ธรรมเนียมของพลเมืองที่ควรปฏิบัติต่อองค์พระมหากษัตริย์และสถาบันของพระมหากษัตริย์ ๗. สถาบันพระมหากษัตริย์กับความมั่นคงแห่งชาติ ๘. หน้าที่ของพลเมืองต่อองค์พระมหากษัตริย์	๑. สภาพ ปัญหา ความต้องการของการธำรงรักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ ๒. ความผูกพันระหว่างคนไทยกับพระมหากษัตริย์ ๒.๑ ฐานะของพระมหากษัตริย์ ท่ามกลางพสกนิกร ๒.๒. ฐานะของพระมหากษัตริย์ ท่ามกลางสังคมแห่งรัฐ ๒.๓. พระมหากษัตริย์ในฐานะสัญลักษณ์ของชาติ ๒.๔ พระมหากษัตริย์ในฐานะศูนย์รวมแห่งรัฐและชีวิตจิตใจ ๒.๕ พระมหากษัตริย์ในฐานะประมุขของประเทศ ๓. ธรรมเนียมเพื่อความมั่นคงแห่งสถาบันพระมหากษัตริย์ ๔. หน้าที่ของพลเมืองต่อองค์พระมหากษัตริย์

หน่วยชาติ

ม.ศ. ๑	ม.ศ. ๒	ม.ศ. ๓
๑. สภาพปัญหาและความต้องการของชาติ	๑. สภาพ ปัญหา ความต้องการของชาติ	๑. สภาพ ปัญหา และความต้องการของชาติ
๒. ความหมายและสัญลักษณ์ของชาติไทย	๒. สมบัติของชาติ ความรักชาติ	๒. ธรรมเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ ตอนที่ ๒
๓. แผ่นดินไทย ต้นตระกูลไทย เอกราชอธิปไตย	๓. การพัฒนาประเทศ	๓. ความมั่นคงแห่งชาติ ความสามัคคีในชาติ
๔. วันสำคัญและพิธีเกี่ยวกับชาติ	๔. ธรรมเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ ตอนที่ ๑	๔. บทบาทและหน้าที่ของคนไทยต่อชาติ
๕. บทบาทและหน้าที่ของคนไทยต่อชาติ	๕. บทบาทและหน้าที่ของคนไทย	๕. การเสียสละเพื่อชาติ

หน่วยศาสนา

ม.ศ. ๑	ม.ศ. ๒	ม.ศ. ๓
๑. สภาพ ปัญหา ความต้องการของการธำรงส่งเสริมสถาบันศาสนา ตอนที่ ๑ ๒. ความหมายและคุณค่าโครงสร้างของพุทธศาสนา ๓. กำเนิดของพุทธศาสนา ๔. วิธีการค้นพบการดับทุกข์ ๕. สิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงค้นพบ ๖. ธรรมของพระพุทธเจ้ากับความจำเป็นต่อชีวิตและสังคม ๗. ไตรสิกขาและวิธีปฏิบัติ ๘. ศาสนพิธีและวันสำคัญ ๙. บทบาทและหน้าที่ของพุทธศาสนิกชน	๑. สภาพ ปัญหา ความต้องการของการธำรงส่งเสริมสถาบันศาสนา ตอนที่ ๒ ๒. ศาสนพิธีและวันสำคัญ ตอนที่ ๒ ๓. ธรรมชาติของโลก คือ โลกธรรม ๘ ๔. กรรม กฎแห่งกรรม ความสันกรรม ๕. ความหมายของบุญและบาปและผลที่มีต่อชีวิต ๖. ไตรลักษณ์ ๗. บทบาทและหน้าที่ของพุทธศาสนิกชน	๑. สภาพ ปัญหา ความต้องการของการธำรงส่งเสริมสถาบันศาสนา ตอนที่ ๓ ๒. อิทัปปัจจยตา ๓. วงจรแห่งชีวิต กิเลสกรรมวิบาก ๔. ธรรมที่ทำให้คนเป็นมนุษย์ ๕. ชีวิต คือ การเดินทางจากความไม่รู้ไปสู่ความรู้แจ้ง ในสภาวะธรรมทั้งปวง ๖. การแก้ไขชีวิตสังคมด้วยหลักกรรม ๗. บทบาทและหน้าที่ของพุทธศาสนิกชน

หน่วยวัฒนธรรม

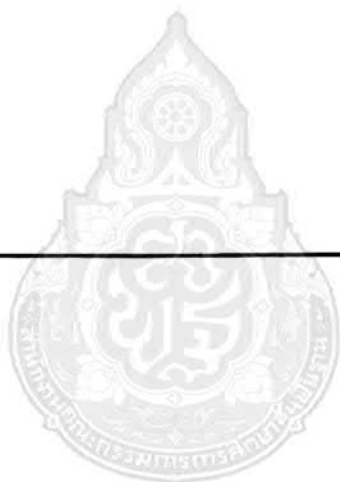
ม.ศ. ๑	ม.ศ. ๒	ม.ศ. ๓
๑. ความหมายทั่วไปของวัฒนธรรม	๑. ความหมายของวัฒนธรรมไทย	๑. การธำรงรักษาวัฒนธรรมไทยด้วยการสะสม การสืบต่อ การปรับปรุงและการเผยแพร่
๒. ความสำคัญของวัฒนธรรมต่อบุคคลและสังคม	๒. ความเป็นมาของวัฒนธรรมไทย	๒. เนติธรรม ตอนที่ ๓ ประเพณีในการสวดมนต์ให้วัพระ การทำบุญวันเกิด พิธีสมรส การจัดงานศพ ฯลฯ รวมทั้งการรู้จักเลือกและคัดแปลงประเพณีดังกล่าว ให้ทันกาลสมัยเพื่อประหยัดเวลาแรงงานและค่าใช้จ่าย
๓. ปัจจัยที่เกื้อหนุนและบั่นทอนวัฒนธรรม	๓. ปัจจัยที่เกื้อหนุนและบั่นทอนวัฒนธรรม	๓. สหธรรม ตอนที่ ๓ มรรยาทในการรับแขก มรรยาทในการออกบัตรเชิญ มรรยาทในการรับประทานอาหารในงาน
๔. เนติธรรม การเคารพกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับ ประเพณีในการไหว้ครู วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา ความมีระเบียบวินัยในตนเองและในสังคมส่วนรวม	๔. เนติธรรม ประเพณี ได้แก่ แก่ความหมาย ความสำคัญ ลักษณะต่างๆ รวมถึง จารีต ขนบธรรมเนียม ประเพณีบวช ประเพณีเข้าพรรษา ประเพณีออกพรรษา และการฟังธรรม	๔. วัตถุประสงค์ ความนิยม และสร้างสรรค์ศิลป การสงวนทรัพยากร และการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ๆ

ม.ศ. ๑	ม.ศ. ๒	ม.ศ. ๓
๕. สหธรรม มรรยาทในการทำความเคารพต่อพ่อแม่ ครู อาจารย์ การไหว้ การกราบ การประเคนของแก่พระภิกษุ มรรยาทในการรับประทานอาหาร การพูดและการฟัง	๕. สหธรรม มรรยาทในการทำความเคารพต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มรรยาทในการยืน การเดิน การนั่ง การใช้ถนน การรอลำดับก่อนหลัง และการร่วมกิจกรรมต่างๆ กับบุคคลอื่น	๕. กติธรรม การสร้าง การปรับปรุง และการพัฒนา เจตคติ ค่านิยม ความกตัญญู สรรค์ รวมทั้งการแก้ปัญหาความขัดแย้ง และค่านิยมที่ไม่ถูกต้องในสังคม
๖. วัตรธรรม การจัดอาหาร และการรับประทานอาหาร การแต่งตัว การรักษาสุขภาพและการรักษาความสะอาดของบ้านเรือน ศิลปของไทย การประดิษฐ์ และการใช้สิ่งของต่าง ๆ	๖. วัตรธรรม ความรู้และความซาบซึ้งในศิลป จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม วรรณกรรม นาฏกรรม กีฬา การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และการสร้างเครื่องมือเครื่องใช้	๖. วัฒนธรรมทางการเมือง การเคารพสิทธิ การตกลงกันด้วยสันติวิธี ความยุติธรรมในสังคม และการสร้างเสริมนิสัยให้เป็นผู้รับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ
๗. กติธรรม ตอนที่ ๑ คุณสมบัติที่ควรปลูกฝัง ความเอื้อเฟื้อ ความกตัญญู ความมีระเบียบวินัย	๗. กติธรรม คุณสมบัติที่ควรปลูกฝัง เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ ไม่ยกย่องคนชั่ว การรักเกียรติ การรู้จักฟังตนเอง ความรับผิดชอบ เพียร ความมีธำรง ความกล้าหาญ การตรงต่อเวลาและการมีสติจะ	

หน่วยสหกรณ์และการปฏิรูปที่ดิน

ม.ศ. ๑	ม.ศ. ๒	ม.ศ. ๓
๑. สภาพ ปัญหา ความต้องการเกี่ยวกับการสหกรณ์และการปฏิรูปที่ดิน	๑. สภาพ ปัญหา ความต้องการเกี่ยวกับการสหกรณ์และการปฏิรูปที่ดิน	๑. สภาพ ปัญหา ความต้องการเกี่ยวกับการสหกรณ์และการปฏิรูปที่ดิน
๒. ความหมายและประวัติความเป็นมาของการสหกรณ์ในประเทศไทย	๒. การจัดตั้งและวิธีดำเนินการสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียน	๒. การส่งเสริมการสหกรณ์เพื่อแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของชาติ
๓. จุดมุ่งหมาย หลักการวิธีการของสหกรณ์แต่ละประเทศอย่างย่อ โดยเน้นสหกรณ์การเกษตร และสหกรณ์ร้านค้า	๓. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิรูปที่ดิน และวิธีการแก้ปัญหา	๓. จุดมุ่งหมาย หลักการวิธีการของสหกรณ์ที่รัฐส่งเสริมในปัจจุบัน
๔. จุดมุ่งหมาย หลักการวิธีการ การปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร	๔. ธรรมเพื่อการ สหกรณ์ ได้แก่ อธิปไตย ๔	๔. จุดมุ่งหมาย หลักการวิธีการของสหกรณ์ต่างประเทศที่ใช้เป็นตัวอย่างได้
๕. โครงการสหกรณ์โอนยกประสงค์		๕. แนวโน้มของการสหกรณ์ในประเทศไทยในค่านิยม จุดมุ่งหมาย หลักการ และวิธีการ

ม.ศ. ๑	ม.ศ. ๒	ม.ศ. ๓
๖. ธรรมเพื่อการสทกธณ ไดแก สามัคคี สุตริท มิวินัย เสยสละ		๖. แนวความคิดในการปฏิ- รูปที่ดิน ๗. โครงการปฏิรูปที่ดินสำ- เร็จรูป ๘. บท บาท ของ ประชาชน ต่อสทกธณและการปฏิรูป ที่ดิน ๙. กฎหมายสทกธณและการ ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร ๑๐. ธรรมเพื่อการสทกธณ

ม.ศ. ๑	ม.ศ. ๒	ม.ศ. ๓
-- ภาษีท้องถิ่น -- การปิดอาคาร	- กุยม - ค่าประกัน ๓.๔ กฎหมายแพ่งว่าด้วยสัญญา ๑ - เจ้าทรัพย์ เจ้า - ชื้อ - ชื้อขาย ๓.๕ กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันอัคคีภัย	๓.๒ กฎหมายแพ่งว่าด้วยสัญญา ๓ - จำนอง ขาย - ฝาก - โอนสิทธิ์ คอก - เบียด - เชื้อค มออบอำนาจ ๓.๓ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายที่ดิน - โฉนด น.ส. ๓

พิมพ์ที่ ก้างหินส่วนจำกัด จงเจริญการพิมพ์ ๒๕๓ สี่แยกสำราญราษฎร์ ถนนบำรุงเมือง
กรุงเทพมหานคร โทร. ๒๒๐๕๘๐๑ นายคัสิต วิสารทะ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๒๐

